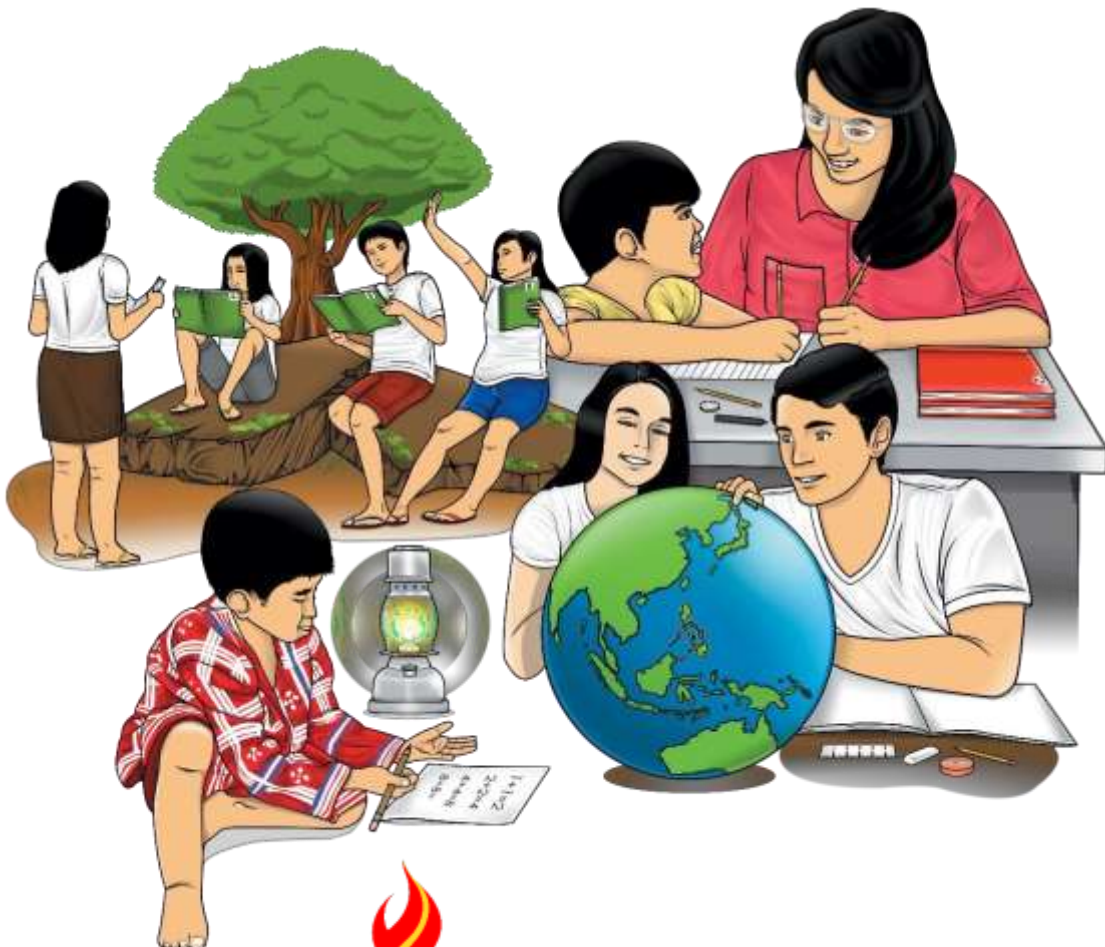

Filipino

Unang Markahan – Modyul 1: Pag-uugnay ng Sariling Karanasan sa Napakinggang Teksto

Filipino – Ikalimang Baitang

Alternative Delivery Mode

Unang Markahan – Modyul 1: Pag-uugnay ng Sariling Karanasan sa Napakinggang Teksto

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ng Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang bahagi ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Gesille G. Grande

Editors: Cresente A. Beato, Betsy U. Coching, Rose Ann B. Menieba,

Albert John Aquino, Jennifer A. Ballena, Aiene M. Molina

Tagasuri: Lorie Emmanuel B. Arago, Aurora B. Amboy, Arnulfo B. Mendiola

Tagaguhit: Michael Q. Balan

Tagalapat: Michael Q. Balan, Swelyn E. Forro

Tagapamahala:

Ramir B. Uytico

Arnulfo M. Balane

Rosemarie M. Guino

Teodorico C. Peliño Jr.

Joy B. Bihag

Ryan R. Tiu

Dandy G. Acuin

Bernardo A. Adina

Gaudencio C. Albije Jr.

Lea C. Aberia

Virginia C. Dulfo

Ma. Teresa B. Afable

Shirley B. Bacal

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region VIII

Office Address: Government Center, Candahug, Palo, Leyte

Telefax: 053-823-2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

Unang Markahan – Modyul 1:

Pag-uugnay ng Sariling

Karanasan sa Napakinggang

Teksto

Paunang Salita

Ang *Self-Learning Module* o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta ka na? Naaalala mo pa ba ako? Ako ang iyong kaibigang si Kokoy, ang makasasama mo sa iyong paglalakbay. Binabati kita dahil natapos mo ang ikaapat na baitang sa elementarya at ngayon ay nasa ikalimang baitang ka na. Dito natin ipagpapatuloy ang ating paglalakbay.

Nakahanda ka na ba sa panibagong paglalakbay? Sigurado ako na mas magiging masaya ka dahil maglalaro tayo at magkukuwentuhan ng ating mga karanasan.

Ano ba ang ginawa mo kanina? Ikuwento mo naman. Puntahan ang kasama mo sa bahay ngayon at ikuwento ang ginawa mo kanina.

Kumusta ang naging kuwentuhan ninyo? Magbahagi ka naman.

Pagkatapos ng ating paglalakbay, inaasahan kong:

1. natutukoy mo ang mahahalagang impormasyon mula sa napakinggang teksto;
2. naiuugnay mo ang sariling karanasan mula sa napakinggang teksto; at
3. nabibigyang-halaga mo ang pag-uugnay ng sariling karanasan sa napakinggang teksto.

Paalala na ang bawat bahagi ng modyul ay may inilaang mga gawain na susubok sa iyong kakayahan. Huwag kang mag-alala dahil naririto naman ako na nakahandang gumabay.

Sundin mo lang ang aking mga panuto at gawaing ipagagawa.

Handa ka na ba?

Subukin

Tingnan mo ang sumusunod na mga larawan. Anong masasabi mo? Naranasan mo na rin ba ang mga ito? Humanap ka ng kasama sa bahay at ikuwento ang iyong naging karanasan.

A

B

C

- Iginuhit ni Michael Q. Balan

Pag-uugnay ng Sariling Karanasan sa Napakinggang Teksto

Likas sa ating mga Pilipino ang pakikipagkuwentuhan. Ginagawa natin ito para masabi ang ating naramdaman at karanasan. Kinukuwento natin ang mga napanood na magagandang palabas, pangyayaring nasaksihan, tekstong nabasa at napakinggang impormasyon. Ibig sabihin, magkakaugnay ang lahat ng pangyayari sa ating paligid hanggang sa ating mga pandama.

Balikan

Nakahanda ka na ba sa susunod nating gagawin? Kakaiba ito dahil tayo ay maglalakbay-diwa. Kailangan sa gawaing ito ay nakatutok ka sa ating gagawin. Walang anumang makagagambala. Humanap ng isang lugar sa inyong tahanan para gawin ang gawaing ito. Tara na! Simulan na natin!

Lakbay Diwa: Pumikit ka sandali at huminga nang malalim. Pakinggan mong mabuti ang ingay sa iyong paligid. Pakinggan ang tibok ng iyong puso at paghinga. Isipin ang iyong pamilya. Pumili ng isang pangyayaring hindi mo malilimutan kasama ang iyong pamilya. Isipin ang bawat detalye nito.

Mahusay! Binabati kita kaibigan sa iyong pagsunod sa ating lakbay-diwa. Kumuha ka ng papel at ikuwento ang pangyayaring rumehistro sa iyong diwa.

Tuklasin

Maraming pangyayari ang nagaganap sa araw-araw na hindi natin kontrolado. Maaaring ito ay maganda o hindi maganda, inaasahan at kagulat-gulat. Pero, ang kaya nating kontrolin ay ang ating reaksyon sa mga pangyayaring ito. Halimbawa, habang naglalaro ka kasama ng iyong mga kaibigan ay biglang may nang-asar sa iyo. Kaya mong kontrolin na hindi magalit kundi makipagkaibigan sa nang-aasar sa iyo. Tulad na lamang ng bata sa ating tula na pinamagatang “Ang Batang si Marikit”.

Humingi ka ng tulong sa kahit na sinong miyembro ng inyong pamilya na magbabasa nito sa iyo.

Ang Batang si Marikit

Ang batang si Marikit ay tunay na kaakit-akit
Bilog ang mukha at nakangiting palagi
Masayang kasama at di nagpapahuli
Sa pagsunod sa mga tamang alituntunin lagi.
Maaasahan si Marikit sa lahat ng gawain
Kung kaya naman mga guro at kaklase sa paaralan
Bukambibig ang kaniyang pangalan
At hinahangaan ng marami.
Si Marikit ay mabait at katangi-tangi
Sapagkat sa kaniyang isip ay maging masunurin palagi
Para mapag-ingatan ang inaasam at hangaring nasa isip
Na sa gitna ng kahirapan ay magkaroon ng buhay na kayganda
at kaybuti.
Siya'y handang magtiis dahil nasa kaniyang isip
Dadating ang magagandang bagay sa buhay na iyong hinihingi
Kung ang tao ay magpapakabait at mananatiling masunurin
Sa lahat ng kanyang paggawa maging sa pag-iisip
Tiyak na matutugunan ang kasaganahan at kaginhawaang
pinakamimithi.

- Gesille G. Grande, Sabang Central Elementary
School, DepEd Borongan City Division

Ang tulang ito ay nagpapakita ng kahalagahan ng pagkakaroon ng mabuting kalooban. Ito ay isang patunay lamang na kapag may ipinapakita kang kabutihan sa iyong kapwa, makikita ito at mangingibabaw sa lahat.

Sige nga sagutin mo ang sumusunod na mga tanong.

1. Sino ang pangunahing tauhan sa binasang tula?
2. Ano ang angking niyang ugali?
3. Paano mo mailalarawan ang batang babae sa tula?
4. Bakit siya minamahal ng mga tao?
5. Bilang isang mag-aaral, nararapat bang tularan ang angking niyang ugali? Bakit?
6. Nasubukan mo na bang maging mabait at masunurin? Sa paanong paraan? Iugnay ang sagot sa sariling karanasan.

Suriin

Mahusay ang pagsagot mo sa mga tanong kanina. Naglista ako ng mga pangyayari sa ating paligid. Nais kong suriin mo kung ano ang iyong naiisip sa sumusunod na mga sitwasyon:

1. Ayon sa *Department of Health (DOH)*, ang bilang ng mga batang *malnourished* o may mahina at payat na pangangatawan ay patuloy na dumarami dala ng kahirapang nararanasan ng bansa.
2. Kumain ng pagkaing masustansya. Kung panay karne ang iyong kinakain ay bawasan muna ito, sa halip, kumain ng mga gulay at prutas. Ito ay may *fiber* na makatutulong upang malinis ang iyong katawan. Ang pagkain ng *junk food* ay makadaragdag lamang ng timbang at lalong makapagpapataas ng *stress* sa katawan.
3. Ugaliing magpahinga at i-relaks ang katawan. Madalas ay napakaraming takdang-aralin at mga gawaing dapat na tapusin. Sa sandaling makatapos ng isang gawain ay ipahinga ang katawan upang manumbalik ang lakas ng katawan at isip. Maaaring maligo ng maligamgam na tubig. Maaari ring bumulong ng maikling panalangin at damhin ang kasiyahan at kapayapaang nararamdaman ng kalooban.
4. Si Nick ay ipinanganak nang walang braso at binti. Naging mahirap sa kanyang magulang at maging sa kanyang sarili na maunawaan at tanggapin ang nasabing kalagayan. Ngunit sa paglipas ng panahon ay maliwanag nilang nakita ang magandang dahilan o plano ng Diyos kung bakit nangyari ang ganito sa kanyang buhay.
5. Isang magsasaka si Mang Berto. Bawat araw ng kaniyang gawain ay isinasaisip niya ang kapakanan ng mga taong tumatangkilik ng kaniyang produktong gulay. Dahil sa palasak na paglalagay ng kemikal sa mga produkto ngayon, hindi siya gumagamit ng anumang pestisidyo. Sa halip, organikong pataba ang ginagamit niya gaya ng dumi ng kalabaw, mga nabubulok na balat ng saging, gulay, at iba pa, kaya lubos na kilala siya bilang Mang Berto Organiko.

Pagyamanin

Huminga ka muna kaibigan. Alam ko na maraming gawain na ang ating pinagdaanan. Tara maglaro na muna tayo! Nalaro mo na ba ang ang mga ito?

- A. Taguan Pung
- B. Bato-bato Pik
- C. Sawsaw suka
- D. Langit lupa

Naku! Madalas kong nilalaro iyan noon sa kalye. Kaso, dahil sa pandemya, pinagbawalan na tayong maglaro sa kalye. Naalala mo pa ba ang mga sinasabi tuwing maglalaro niyan? Kunwari, maglalaro tayo. Sabay nating banggitin ang mga sinasabi tuwing maglalaro niyan, habang pinapagana ang ating imahinasyon. Tara! Maglaro na tayo.

1. Tagu-taguan
Maliwanag ang buwan,
Masarap magtago sa diliman
Pagkabilang ko ng tatlo nakatago na kayo.
Isa, dalawa, tatlo!
2. Bato-bato..pik!
3. Sawsaw suka! Mahuli taya!
4. Langit-lupa impiyerno.
Saksak puso,
Tulo ang dugo.
Patay, Buhay
Umalis ka na diyan.

Anong nararamdaman mo tuwing naglalaro ka niyan?
May hindi ka ba malilimutang karanasan sa paglalaro niyan? Ikuwento mo naman.

Isaisip

Ilang sandali na lamang ay matatapos mo na ang unang paglalakbay sa baitang lima. Ngayon pa lang ay binabati na kita sa pagsunod mo sa mga gawain natin.

May payo ako sa iyo kaibigan. Palaging isaisip na lahat ng pangyayari sa ating paligid ay magkakaugnay. Anuman ang iyong estado sa buhay. Anuman ang iyong naiisip at nadarama. Ang mahalaga ay kung paano ka magbigay ng reaksiyon sa mga pangyayaring ito.

Isagawa

Kumpletuhin ang mga pahayag:

Natutuhan ko sa modyul na ito na _____.

Sisikapin kong _____.

Tayahin

Basahin at unawaing mabuti ang mga susunod na tanong. Piliin ang angkop na kaisipan sa mga sitwasyon sa bawat bilang. Isulat ang letra ng iyong sagot sa papel.

1. Nakita mo ang isang batang naglalakad sa kalye at walang kasama. Ano ang iyong gagawin?
  - a. Tatanungin ang pangalan ng bata kung taga-saan siya.
  - b. Hahayaan ang bata sa paglalakad.
  - c. Ipagbibigay alam ang nakita sa kapitan ng barangay.
  - d. Ihahatid ang bata sa bahay ng kanyang mga magulang.

2. Nais mong makapasa sa pagsusulit. Ano ang gagawin mo?
  - a. Hindi mag-aaral ng leksiyon.
  - b. Manonood na lang ng mga palabas.
  - c. Mag-aaral nang mabuti.
  - d. Mangongopya sa katabing kaklase.

3. Oras na ng uwian at nakita mong inilagay lang ng kaklase mo ang kanyang mga basura sa ilalim ng kanyang upuan, sa halip na itapon ang mga ito sa tamang lalagyan. Bilang isang mabuting mag-aaral, ano ang nararapat mong gawin?
  - a. Isusumbong ko ang ginawa niya sa aming guro.
  - b. Sasawayin ko siya at pagsasabihan na itapon ang mga basura sa tamang lalagyan.
  - c. Hindi ako magsusumbong at hahayaan na lamang ang kaniyang ginawa.
  - d. Pupulutin ko na lamang ang basura at itatapon sa tamang lalagyan.

4. Napansin mong umiiyak ang iyong kaklase dahil wala siyang baon. Ano ang gagawin mo?
  - a. Bibigyan ko siya ng pagkain.
  - b. Hahayaan ko siyang umiyak.
  - c. Pagsasabihan ko siya na huwag mag-ingay.
  - d. Bibigyan ko siya ng pera.

5. Sinira ng nagdaang bagyo ang inyong bahay. Upang maiwasang maranasan niyo itong muli ngayong may paparating na namang bagyo, ano ang magagawa mo bilang isang bata?
  - a. Maaari akong tumulong sa pamamagitan ng pag-abot ng kakailanganin sa paghahanda gaya ng panali, martilyo at iba pa.
  - b. Uupo lang ako sa isang tabi kasi wala naman akong kayang gawin dahil maliit lang ako.
  - c. Makikipaglaro sa mga kaibigan sa labas ng bahay.
  - d. Ibalita sa buong barangay ang paparating na bagyo.

Susi sa Pagwawasto

Tayahin
1. A
2. C
3. B
4. A
5. A

Tuklasin

1. Ang tauhan sa tula ay ang batang si Marikit.
2. Si Marikit ay mabait at katangi-tangi.
3. Siya ay kaakit-akit, makangiting palagi at masunurin.
4. Siya ay minamahal ng marami dahil sa kanyang katangi-tangiang ugali.
5. (Maaaring magkaiba-iba ang sagot ng mga bata)
6. (Maaaring magkaiba-iba ang sagot ng mga bata)

Suriin
(Maaaring magkaiba-iba ang sagot ng mga bata)

Pagymanin
(Maaaring magkaiba-iba ang sagot ng mga bata)

Isagawa
(Maaaring magkaiba-iba ang sagot ng mga bata)

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph